

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
 Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
Dr. Varga Lajos. Békásy Jenő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca 10. Telefon 412.

Barázdák.

Az idők jele Zemplénnémetország felirata amelyet nem is a képviselőházhoz, hanem a vezérő bizottsághoz intézett. Szokatlan éles hangon itéli el a szeptember 23 án történt császári kihallgatást és törhetetlen bizalmát fejezi ki a nemzet vezérei iránt. Ilyen éles hangon még nem irt, a király ellen — még dr. Kalmár Antal sem.

Annál figyelemre méltóbb ez, mert éppen az a Zemplénnémetország küldte ezt a feliratot, amely még pár év előtt teljesen mamelek megye volt. De a nemzet nagy harcában megistiztult Zemplén közéleté is — és ismét II. Rákóczi Ferenc és Kossuth Lajos vármegyéje lett.

Bizony haldoklik a királyhűség ebben az országban.

*

Az óvatosság politikájának gyümölcseit már is érleli az idő. A „bécsi kéz“ gyujtogatásai nem sikerülnek. A nemzetközi szocialista-banda gyujtogatási kísérletei nem sikerültek. A tüzesóvát kiragadta az öntudatra ébredt munkás-nép a nemzetközi bitangok kezéből.

Nem sikerült a nemzetiségeket sem felbujtatni a magyar nemzet jogai ellen. Ismerik ők jól az átkos bécsi kezét és a Habsburg-halálát, a melyről leplezetlen nyíltsággal írja a derék Tomics Jása Lapja, az ujvidéki szerb „Zasztave“, hogy Bécs ellen kell minden szerbnek állást foglalni, mert onnan semmi jót nem lehet várni, a magyarokkal azonban ki lehet egyezni.

Ime tehát két nép, a szerb és horvát,

amely 1848-ban ellenünk fogott fegyvert, ma már szövetségársunk. A ruthének akkor is velünk tartottak, ma is rendületlenül állanak mellettünk. Az oláhok, tótok és szászok még haboznak, ingadoznak, de észre fognak térni még ők is.

De az osztrák tartományokban is akadnak szövetségeseink. Dalmátorország egyesüni akar velünk. A lengyelek a csehek, az olaszok nem kaphatók nemzeti jogaink letiprására, sőt ha kenyértörésre kerül a dolog, mellénk fognak állani. Régi számadásaik vannak nekik a bécsi kézzel!

Vajjon mire építi hatalmát a Habsburg család? A monarchia 45 milliónyi lakosa közt az alig 10 millió németiségre? Hiszen a németek is Berlin felé, a Hohenzollernnek fölkelő napja felé tekintenek! Mire számít a kamarilla?

Jól mondta Göthe, a nagy német költő: Gegen Dumheit kämpfen Götter vergeblich.

Nagy szerencsénk ez nekünk is, a Habsburg-jogart nyögő népeknek is.

Még egy ökölcsapás.

Írta: **Rátkay László.**
 orsz. képviselő.

A bécsi kéz nem nyugszik, gyors egymásutánban osztogatja az ökölcsapásokat.

Szeptember huszonharmadikán a többségre ütött le, ma már egyenesen a nemzetet akarta meggyaláznai.

Be kell ismerni, hogy az a mód, ahogyan az elnapoló királyi kéziratot

ma az országgyűléshez eljuttatták: az elsörendűen hivány és komisz volt.

A multkor még megjelent az ügyvivő kormány a hazban és a miniszterelnök személyesen adta át az országgyűlés elnökének a királyi kéziratot; ma már meg sem jelent a kegyelmes cselédnép, hanem levél útján — egy vessző alatt — mellékelve küldötte le a császári ukázt, mely a nemzetgyűlést újabb két havi időre elnapolja.

Szerencsére nemcsak a király személye, hanem a nemzet is: szent és sérthetetlen.

Szuverenitása csillagmagasan áll afelett, hogy méltóságát politikai csirkefogók, Fejérváry, Kristóffy és Lányi Jakabok megsérthessék.

Marad tehát csupán a szándék, a maga durvaságában és oktalanságában.

Vajjon szükséges-e a nemzet előtt még komoly érvekkel bizonyítani, hogy az a császári — vagy talán még királyi? — kézirat, tartalmában és lényegében alkotmány- és törvényellenes?!

Akinek ebben a tekintetben még aggályai vannak, olvassa el gróf Andrássy Gyulának mai beszédét és mesteri kézzel megirt határozati javaslatát.

Bizony annak a cédulának csak a külső alakja: a papírja, a hajtása, az aláírása és a pecsétje fejedelmi, de a foglalatja, a lelke és veleje üres szó, mely nem kötelez senkit.

Jogában állott volna tehát a kép-

La Nuance ögróf.

Írta: **Edmonde De Amicis.**

La Nuance ögróf családja örégi eredetű és nagyon számos tagból áll.

Az az olasz fiatalember, akinek ezt a gúnynevet adták, valóban nemes ember volt bár éppenséggel nem dicsekedett vele, de olyan szegény volt, mint mi. Egy adószedőnek volt a fia s ő maga is hivatalnok volt, de már arra nem emlékszem, hogy az állami közigazgatásnak melyik ágában. Minthogy Savojában nevelkedett fel, ahol atyja néhány évig lakott, előbb és jobban megtanult franciául, mint olaszul. A franciát mindig jobban szerette: az a nyelv lett az ő büszkesége, dicsősége és tulajdonképpeni nemesi címere, amelylyel dicsekedni szokott. Esküözött ugyanis, hogy az a legszebb az összes régi és modern nyelvek között; a többi össze se lehet hasonlítani s minden tekintetben fölötte áll a mi nyelvünknek. E miatt örökös viták és csatározások folytak közte és barátai közt, ezért zudították rá folyvást a gúny özőnét. Ebből ő soha nem is ocsudott fel, mert ehhez az egyetlen, gyógyíthatatlan rögeszméjéhez rendületlen kedélyesség is járult, amivel a legvastagabb tréfát is eltűrte.

Különösen az bosszantott bennünket, hogy az olasz beszédbe folyton francia szavakat és kifejezéseket kevert mintha a mi

nyelvünk olyan fejletlen volna, hogy egyetlenegy gondolatot sem lehetne rajta tökéletesen kifejezni.

A legtöbb esetben francia kifejezéseket használt ott is, ahol olaszul is ki tudta volna magát fejezni, mert azt mondta, hogy ő mindegyik francia szóban és kifejezésben bizonyos értelembeli árnyalatot, vagy ahogy ő szokta mondani: nuance-ot érez ki, amelyet a mi nyelvünkben nem lehet visszatenni. Azt csak ő képzelte úgy, de nem lehetett kiverni a fejéből. Ha egy másik francia kifejezést idézte, kihívó hangon ezt szokta mondani.

— Halljuk csak, hogyan mondanátok ezt olaszul?

Mi idéztük is a teljesen megfelelő olasz kifejezést, de ő ezt nem fogadta el és tovább ellenkezett.

— Közel jár hozzá, — felelte, de annak más a nuancea. Oh, nem! Ce n'est pas ce tout á fait.

Valami más nuance, egészen más, valami finom, eszményies, hajszálnyit, amit nem tudott megmondani de amit ő érzett.

Vakmerőségében pedig annyira ment, hogy a franciát hangzatosabb nyelvnek tartotta, mint az olasz.

— Nagyon sok beane a magánhangzó, — szokta mondogatni. Mindig tátott szájjal beszélt. Ott van például Dante híres verse, Francesca elbeszélésében: — Amor che aaaa

nullo osamato aaamar perdonaaa! Majd kifecamodik belé az álkapasa!

Mi pedig olyan francia verseket idéztünk neki, melyekben nem kevesebb az a hang, mint Dante említett sorában. De nem ért az semmit, mert ő szerinte a francia az egész más az sokkal diszkrébb, mint az olasz. Ő a francia versekben oly titokzatos harmóniát érzett, amely a mi durva fülünket kikerülte. Például La Fontainensék ez a verse, melyet Victor Hugó bámulatosan szépné tartott.

Six forts chevaux tiraient un ceche.
 (Hat erős ló húzott egy kocsi).

Ő ezt csodálatosnak, utánozhatlanul bájosnak tartotta! Mi viszont tucatszámra idéztünk neki olasz verssorokat, egyik zengesebb volt a másiknál.

— Jaj, de ezek nem olyan finomak ám, vágja vissza.

Még azt is mondta, hogy az Au revoir! sokkal ékeesebben hangzik, mint az Adriederei. Pedig a francia köszönésben is két r van, mint a miénkben s még hozzá azt úgy ejtette ki, hogy a ki hallotta azt kellett gondolnia, hogy valami rozsdás fűrészes esikorong.

— Au rreioirrr: Hát nem halljátok, hogy milyen bájosan hangzik!

Elnévezte a barbárokat, hitelhagyott olaszoknak, nazaárulóknak, de ő arra egyre csak ott hajtogatta.

viselőháznak is tisztelettel félre tenni ezt az iratot és együtt maradván, folytatni törvényhozói munkáját.

Jogában állott volna!

Az élet mestere, az örök történet bizonyítja is, hogy a felülről szított forradalomra alulról is forradalommal szoktak felelni a nemzetek.

De ahol a nyers erőszaknak minden fegyvere egy kézben van összehalmozva, mint nálunk, ahol a nemzetnek nincs más pajzsa, mint az igazság más acéla; mint a törvény, más kardja, mint a jog — ott a diadalhoz csak egyetlen út vezet: az önmérséklet és hidegvér!

Amde könnyebb ezt a szót kimondani, mint meg is tartani.

Csak az Istenembernek adatott meg azon égi kegyelem, az a fenséges nyugalom, hogy midőn kigunyolták, megütötték, akkor angyalszelidséggel ellenei felé fordította másik orcáját is.

Ki nem érezte ma, akiben forró magyar vér lüktet, a megalázás ostromcsapásait?

Ki nem látta meg, hogy a fórumon mint vonaglik üldözött nemes vadként a nemzeti önértet, szügyében a császári kilótt nyillal?

Kinek nem jutottak eszébe ma a ziva árban, rongyokban átkozódó Lear királynak eme szavai: Oh, mint dagad fel a göres szívemig!

Minő durva megaláztatás!

Es miért?

Mert a nemzet követeli törvényes jogait!

Mert a többség nem hajlandó beestelen feltételek mellett kormányozni!

És kítől?

A királytól, a nemzeti méltóságnak állítólagos megszélyesítőjétől!

Kinek lelkében nem huzódott át ma sötét felhőként a magyarság meg-rázó tragédiája!?

Évszázadokon át azért védte e szerencsétlen nép a nyugatnak műveltségét, hogy most, mikor alkotmányát, szabadságát védve, viaskodik — oly társtalanul álljon Európa közepén, mint az oroszlan a pusztá végtelenjén?

Ezer év óta áll az ország mint királyság.

Királyhűsége e népnek, mint a templom görives, hatalmas oszlopai, kapcsolódtak egybe, a korona összefoglaló rózsájában.

És ezt az érzést éppen onnan felülről, a trónból ostromozzák, rugdossák legjobban!

A vértanu gróf Batthyány Lajosban homlokra lövették: az aradi tizenháromban bitófára kötötték... mindhiába!

Szinte elképedve kérdezik fent: — hát még mindig van!?

Megkísértik hát a nemzetköziség dinamitjával robbantani fel!

Bolondok!

Nem tudjátok-e, hogy ahol törvényhozás és fejedelem közt tört ki a harc, ott mindenütt amaz lett a győző, emez a legyőzött!

Olvassátok csak el a francia forradalom történetét.

Ott is nem tudott hova lenni gőgjében a király; ott is hitvány tanácsosok ültek orgiát; ott is kiűzték palotájából a nemzetgyűlést; ott is elhatározták a nép képviselői, hogy méltóságos nyugalommal viselik a trón sértéseit; ott sem jött válasz a feliratra — de hajh, elég volt, hogy egy szelid poéta, Desmoulins Camill egy pár zöld levelet tépjen le a Palais Royal kertjének gesztenyefáiról, hogy vége legyen

a nyugalomnak és meginduljon a vérnek zuhatagja!

Pedig ott is volt a királynak katonasága, de az első ezred, mely a nemzet ügye mellé állott, éppen a francia testőrség ezrede volt!

Vigyázzatok!

Ma még látszólag a ti kezetekben van a hatalom!

De én már látom a jövendőt!

Meg merem jósolni, hogy az országházban, melyben ma meggyaláztátok a nemzet önértetét — nemsokára a győzelmes nemzet Hymnusza fog felharsanni!

A királyi esküből nem csak a fele rész: — a megtartatom, de a másik rész is: — a megtartom — érvényesülni fog és a többi nemzetek, hódolva fognak meghajolni a magyar nemzetnek nagysága előtt!

Egy nemzet és

77 főherceg.

... Hála az Istennek, megsaporodtunk. Azonban senkise értsen félre bennünket. Nem a magyar faj növekedéséről van szó. Nekünk nehezen lehet izmosodni, gyarapodni, mert a nemzetiségi viperákat hoztak reánk az osztrák együgyűség.

Marhánk, kenyerünk is kevés, hanem főhercegek dolgában pompásan állunk. Melyik nemzet dicsekedhetik hetvenhét főherceggel? Csak Gorkij esetében olvastunk kettővel többről...

Van egy kis földünk a hatalmas országok közé ékelve. Ezt miveljük, szántjuk és vért izzadva termékenyítjük meg. Ha áldást hoz az esztendő, jut egy falat kenyér, ha inséggel fizet a természet — koplalunk, de az udvartartás költségét — azt előteremtjük, annak meg kell lenni!

— Des bétises! De bétises! (Ostobaság!) És szánakozó mosollyal nézett ránk, mint aféle félig vad népre, amely még kezdetleges nyelven makog.

Olasz írókról minél kevesebbet szokott beszélni s arra megvoltak a maga komoly okai. Ha kérdeztük tőle, hogy mi a véleménye erről vagy arról a régi vagy újabb írókról, tétovázva elismerte ugyan érdemeiket, melyeket mi csodáltunk bennök de azt mindig hozzátette, hogy az ő szemében mind egyik nehézkes, hajlékonyság és finomság nélkül.

Az ő felfogása szerint ebben a finomságban állt a francia nyelv előnye a miénk felett s azt állította, hogy csak franciául lehet beszélni hölgyekkel előkelő bájjal, anélkül, hogy a kellő hangot elhibázzuk s valaha megsértsük az illendőséget és a jó ízlést. Megkérdeztük tőle: hiszi-e igazán, hogy Gipo Capponi és Ricasoli, akik abban az időben éltek, nem tudtak szóbaállni előkelő firenzei hölgyekkel anélkül, hogy ne vétettek volna a jó ízlés és illendőség ellen. S ő vakmerőségében azt felelte, hogy ő bizony nem hallotta, hogyan beszéltek.

Néha keményen rátámadtunk.

— Hogy mersz te beszélni finomságról te fülszaggató pogány, mikor tele van beszéded franciás kifejezésekkel?

De ő a maga megszokott szánakozó mosolyával ennyit mondott:

— Hjah, annak más az árnyalata, annak nincs meg az a tréfás jelentése, más annak a nuance-a!

Hanem azért mégsem estünk kétségbe afelett, hogy megtérítjük ökelmöt. Néha szépszerével igyekeztünk ráhatni; beszéltünk neki az olasz nyelv nagy gazdaságáról, melynek nagyrésze nincs meg a szótárakban elmonduk neki, hogy milyen bámulatosan

tud alkalmazkodni minden hanghoz, minden stílushoz és hogy ha bármely nyelvről fordítunk olaszra, vissza tudjuk adni az eredeti nyelv színét, anélkül, hogy kikellene vetkőztetnünk az eredeti jellegéből; beszéltünk az olasz igéknek számtalan gyakorító, kiesinyítő képzőiről, a mondatfűzés bámulatos ruganyosságáról, hajlékonyságáról és változatosságáról s be akartuk előtte bizonyítani, hogy mikor legtöbbször nem lehet lefordítani a francia szót olaszra a megfelelő értékben, annak az az oka, hogy azt a francia szót különböző fogalmak kifejezésére használják fel, amelyek közül nekünk mindegyikre meg van a saját szavuk és így tovább.

De annyit ért ez mintha a falra hánytuk volna a borsot. Azt felelte rá, hogy mi csináljuk az irodalmat; ő jobban ismeri a társalgási nyelvet s újra azt hajtogatta, hogy csak franciául lehet kecsesen és szellemesen társalogni és hogy a franciához képest az olasz nehézkes, nem eléggé hajlékony, nincsenek meg a kellő nuanceai, a mi nyelvünk csupán akadémikus, professzori nyelv.

Akkor aztán mi kórusban rárohantunk, miat rendszeren.

— Hazug hitehagyott! Utálatos gallus kakas! Pusztulj ki Olaszországból! Vigyen el az ördög! Hord el innen az irhát, mert különben pozdorjává törjük a csontjaidat!

Ő pedig örökös mosolyával csak ennyit mondott:

— Hiábavaló. Engemet nem tudtok „elharapni” az én véleményemtől.

De ami soha nem sikerült a barátainak, ugyilátszott, hogy sikerül a kormányának. Ugyanis hirtelen, nagy bánatára áthelyezték Tornióból nem tudom, melyik velencevidéki városba. Talán azért, hogy jó emléket hagyjon maga után. Az egész idő alatt, míg közöttünk volt, egyszer sem hozakodott elő

a nyelvekkel, olyan franciásan sem beszélt, mint máskor és szándékosan nem boszantott bennünket a gallicizmusával. Azt hittük, hogy esodát műveltünk és már gyönyörködünk a sikerben. Elutazásakor mindnyájan kikisértük az állomásra. Nagyon szomorú volt. Mikor megélelt bennünket mielőtt a vasúti kocsiába felszállott, nagyon meg volt hatva.

— Emlékezzetek meg rólam, szól, — irjatok majd és feledjétek el, hogy annyit veszekedtem veletek a nyelv miatt.

Még a kocsi ajtajából is megszorította a kezünket s ezt mondta könybelábbadt szemmel:

— Isten veletek! A viszontlátásra!

Ebből a köszönésből, melyet szokása ellenére olaszul intézett hozzánk mi bizonyosra vettük, hogy a javulás útjára tért s mi is szívből üdvözlöttük olaszszá vált barátunkat. A meghatottságtól elnyomva huzódott be a kocsi belsejébe, mielőtt a vonat jelezte volna az indulást.

De alig indult meg a vonat, kihajlott az ablakon és zsebkendőjét rázva az előbbi meghatott hangon ezt kiáltotta le hozzánk tizennyolc r-rel:

— Au revior! Au revior! Auu revior!

Igy mutatta ki utóljára is a foga fehérjét.

— Terrraitre! (Árruló!) vágta vissza neki egyik barátunk.

De talán nem szándékosan árulta el magát. Lehet, hogy meghatottságában észrevétlenül törtek ki kebléből azok az üdvözlő szavak, melyek az ő fülében a legédesebben hangzottak.

Igy tehát megtérése dacára is La Nuance örgrófnak maradt meg ő örökké a mi emlékezetünkben.

Eljött az idő, midőn a nemzet a sok áldozat után régi jogait követeli. Tudják Bécsben, hogy igazságos követelés, hogy minket ez megillet. . . . Ezer éves küzdelmünk alatt annyi jogot csak formálhatunk, hogy a saját dolgunkat mi intezzük s ezt a földet ne engedjük bitang jószág sorsára.

Nyelvünkhöz ragaszkodunk, multunkat nem feledhetjük! . . .

Ez az élő ember szent joga, hit, melyet nem lehet keresztre feszíteni! . . . Hetvenhét főhercegünk van. Mi utánunk élnek egytől egyik s való igaz, hogy nem Magyarországon. Bűn volna, ha itt maradna egy fillér, egy leszakadt gomb.

A királyt a főhercegek veszik körül. Ők a közvetlen tanácsadói. Van e egyetlen egy a ki jó szót szól a magyar nemzet mellett, van egy, a ki barátunk, a ki velünk érez? A helyzet megadja a feleletet! A magyar nemzetnek nincs senkije, nemzetünknek a saját erején, minden támasz nélkül, de annál több ármány között kell megküzdenie, hogy életét megtartsa, s a fenséges hercegeket eltartsa.

A nemzet eleget koplalt, most már a főhercegeken a sor, — mert bár jöhet abszolutizmus és bármiféle izmus jöhet és mehet Fejérváry, vagy a hóher szerepre vállalkozó főgenerális, sorakozhatnak ellenünk, reánk uszhatnak a világot — az ország kimondta, hogy pénz nincs.

Emlékezzünk!

A király civilista fölemelést kért a nemzetől. Kinek? kérdezték azok, a kik csak néha napján vendégként látták az udvart Magyarországon.

Adjuk meg! adta meg a felhívást a nemzet egy része, hiszen a király kéri, a magyar király.

Megadtuk, pedig csapások, szenvedések értek, megadtuk akkor, midőn a király hűdagsággal fordult el tőlünk.

Mi a hála?

Az osztrák ezt a fogalmat nem ismeri, s ha rólunk van szó, meg éppen nem akarja ismerni. Tudni sem akar rólunk. Nem tud emlékezni, s ha néha napján egy tekintetet vett Magyarországon — ez a tekintet se nekünk szól, hanem a quotának.

Mi sem lehetünk jobbak.

Elvégre elérkezett az idő, hogy a magyar nemzet ne legyen csak loyális, hanem legyen végre valahára magához való esze is.

Egyház és iskola.

Presbyteri gyűlés. Az ev. ref. egyház presbyteriuma e hó 8-án el nem intézett ügyek tárgyalása végett e hó 14 én szombat d. u. 3 órakor a szokott helyen másodszeri meghívásra gyűlést tart, melyen az egyházi törvények 30. §-a értelmében a jelenlévők többsége határoz.

Gazdasági bizottság ülése. A debreceni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága e hó 13-án délután fél 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. Tárgyak: folyó ügyek.

Jogászok gyűlése. Jogász nagygyűlés van készülében, a melyen a jogakadémiai tanárikarral egyetemben a jogász ifjúság a saját érdekében felállítandó Jogász klub ügyében fog határozni. Ennek az előkészítő gyűlése volt meg szerdán az akadémia VIII-ik szamu termében H. Kiss Pál elnöke alatt, aki ez eszmét ismét indítványba hozta. Az eszme ifju Ozory Istváné, a joghallgatók segítő együletének volt elnöké, aki nagyon sokat tett a jogász ifjúság érdekében és a többek közt belátta azt is,

hogy a fennálló egyesületek nem elégségesek arra, hogy a jogászságot összetartsák, hogy szükség van itt jogász-körre, mely a jogászfjak szükségleteit teljesen kielégítse, amelybe aztán a mostani egyesütek beolvadnának. Nem lévén elég költség, az egyház támogatása se volt lehetséges és így a dolog akkor félben maradt. Most azonban, hogy az ifju Ozory István és társai által e célből rendezett matinékon begyűlt 1400 koronához, a zászlószentelés alkalmából 2500 korona jött, az eszme testet öltöt. H. Kiss Pál indítványa ugyanez ami az ifju Ozoryé volt és a mostani előkészületi gyűlésen az ő elnöksége alatt bizottság alakult e terv részletes kidolgozására. A létesítendő kör magában foglalná a most fennálló J. S. E.-t, a Jogász önképzőkört. Termeinek egyrésze a komoly ügyeknek, a többi pedig az ifjak szórakozására lenne berendezve. Ugyancsak ezen a gyűlésen határozták el, hogy fél-évenként matinékat és bálát rendeznek.

Vizvezeték és csatornázás.

Módfölött meglepő a jog és pénzügyi bizottságban egyesek által feltüntetett tájékoztatatlanság; de még inkább egyik helyilapnak ennél is tovább menő, — mondhatnók káros és tendenciosus állásfoglalása ama korszakalkotó létesítendővel szemben.

Mintha Rip meséje feljúlne és ez urak, átaludtak volna egy évtizedet; ugy nem vették vagy nem akarnak tudomást venni a nagy alapos és beható tárgyalások és kísérleésekről, melyeket e tárgyban városunk minden hivatott tényezője közel egy évtizede folytatott.

Mit nekik világhírű szaktekintélyek véleménye, mit a próba furások és hetekig tartó próba szivattyuzások eredményei? Egyszerűen nem vesznek róla tudomást, hogy elmondhassák nincsen viz, nem lehet vízvezeték.

A világ haladásáról a kor kívánalmairól, városunk jövő fejlődéséről szeretnék ugyan alkalomadtán beszélni; de hogy abban az irányban elhatározó lépést tennének, arról szó se legyen.

Velünk együtt panaszkodnak nyáron a tührethen por és piszok mián, el el keseregnek városunk nyomorult egészségi viszonyain és hallatlan nagy halálozási arányán; de az ellen tenni késkednek, sőt midőn az céloztatnát, mint ez esetben, annak gáncsot vetnek. A jog és pénzügyi bizottság többsége ugyan a létesítés mellett döntött; de én ama férfiak döntő sulya mián félttem ez ügyet, kiknek még ma is aggályai vannak és ez aggályai kat ama bizottságban elő is adták.

Megkísérlem az aggályokat, eloszlítani, hiszen a tárgyilagosságot és a város érdekei iránti jó érzéstőlük elvitatni nem lehet nem is akarom.

A víz kérdést, ha a végzett kísérletek (próba furás és próba szivattyuzás sem kielégítő, egy azt hiszem helytálló összehasonlítással kívánom megvilágítani.

Ma Debrecen városát bátran mondhatjuk az 50 méter körüli talaj víz réteg látja el vízzel, mely rétegből k. b. 1000 kut ontja ma a vizet; nem e természetes és kézen fekvő, hogy a 200 méter mélységben feltárható nagy hatalmas vízréteg erre ugyancsak képes leendő kivált ha a már elkészített próba kutak hordképességét is ismerjük.

Az itt feltárt vízréteg ugyanaz mely mértföldekre kiterjedve csak a közel vidéken is, az Ohati, Ebesi Püspökladányi, Kabai, Földesi, Szoboszlói stb, mély furású és részben felszókó kutakak is évek óta ellátja.

A vízszerezésre szolgáló legújabb Northon-rendszerű kutak egyébiránt a közbenső (50—200) méterig elterülő vízrétegeknek bekapcsolását is lehetővé teszik ami szükség esetén pl. a mai 50 méteres vízrétegről szerzett sok évi tapasztalat alapján magában is döntő tényező a víz megszerzésére.

Melletteg kívánom megjegyezni, hogy ma már Európa szerte ilyen mély furású Northon rendszerű kutakból táplálják a víz műveket és csak legújabb olvashattuk a

szaklapokban, hogy London városa szűró rendszerű vízvezetékét ilyenre alakította át egyszerre 24 v. 32 ily kutat furatván, melylyel az egész várost ellátja.

A híres bécs városi vízmű is újában 12 ily kuttal bővített s egyáltalában ma már folyó vízből s álló vizekből természetes vagy mesterséges szűrőkkel vízvezetékét nem készítene, mert a tudomány kétségtelenül bebizonyította, hogy az ily szűrt vizek csak ideig-óráig maradnak tiszták csiramentesek és hova tovább a szűrők szennyeződésével a szolgáltatott víz is szennyeződik. A vízszerezéssel így végezvén, a másodsorban felhozott aggályok eloszlátásával próbálkozom t. i. a létesítés és fentartás mikéntjével.

Az ellen, hogy a legmesszebb menő legszélesebb körben hirdeteit nyílt versenytárgyaláson vállalkozóknak adassék ki a nagy mű építése és beállításának nincsen semmi szavam sőt magam is ama nézetét valom, hogy csak így helyes így eredményes az eljárásunk; de hogy az egész művet mintegy bérbe adva valami pénzsovár vállalkozóval monopolizáltassuk eme kizárólag közegészségi és közbiztonsági tehát közintézményt megengedhetőknek nem tartom az ellen bármely oldalról jöjjön is ez irányu javaslat, töllem telhetőleg küzdeni fogok.

Nem lehet, nem szabad e műveket üzleti szempontból tekinteni és így nem állhat meg az összehasonlítás sem a város egyik-másik jövedelmező üzletével pl. pálinka mérés, gázgyár, téglagyárral.

Ezeknél házi kezelésben szereshettünk olyan amilyen tapasztalatokat, kifogásolhatjuk csekély jövedelmezőségüket; de amivel a csatornázás és vízvezetékénél jól mondott Kiss Albert nagytiszteletű ur minden törekvésünk az legyen, hogy lehető olcsón jutassuk egészséges üde ivó vízhez és öblíthető csatorna rendszerhez a legszegényebb néposztályt is, még ha az a város külön megterhelésével járna is; nem adhatjuk sem bérbe sem semmi néven nevezendő koncessiót a kihasználásra.

Ismétlem amit a mult őszön e művek tervrajzainak ismertetése alkalmával hangoztattam. Szép ércnél maradandóbb emléket állítanak maguknak kik e nagy művek létesítésében közreműködnek, mert e hatalmas impulusból nagy arányokban fellendülő metropolisunkban, áldva emlékeznek meg majdan róluk a késő utódok is.

Dr. Burger Péter.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Pénteken: B a b a, operett. A.
Szombaton: N a g y a p ó, énekes vígjáték. B.)

Bérlet 15 szám (C) Bérlet 15 szám (C)
Debrecen, csütörtökön, 1905. október 12-én:

A BOSZORKÁNY.

Dráma 5 felvonásban. Irta: Viktorien Sardou.
Fordította: Fáy J. Béla. Rendező: Szakács Andor.

S Z E M É L Y E K:

Ximenes bibornok toledoi
érsék, főinquízitor — Árkossy Vilmos.
Don Lopez de Padilla, Toledo kormányzója — Vadász Lajos.
Dona Juana, leánya — Markovits Margit.
Don Enrique de Palacios, a városi őrség parancsnoka — Szakács Andor.
Ramiro, lovászmestere — Deési Alfréd.
Zoraya mór nő — J. Csáder Irén.
Aisha, eselédje — Sz. Gárdonyi Teréz
Cardenas, a törvényszék biztosa — Krasznay Eraó.
Cleofás, a szent törvényszék orvosa — Györe Alajos.
Oliveira, a szent törvényszék kirurgusa — Szabó Gyula.
Don Ambrozio — Mészáros Sándor.
Rionbos — nemesurak Juhay József.
Valasco — Zajonghy Elemér.
Cristobal, nemes ur — Katona Imre.

Az ember tragédiája. Madách gyönyörű drámái költeményét páratlanul szép előadásban hozza színre Zilahy. Ma délelőtt folyt le az emlék és díszlet próba, előadás után éjjel pedig a világitási próba lesz. A főpróbát szombaton délelőtt tartja az igazgató és erre a sajtó képviselőit is meghívta.

Baba. Holnap kerül színre új berendezéssel a Baba. Az előadás általános az érdeklődés.

Polgár Ilona első fellépése. A színház társulatának még csak egyetlen tagja nem mutatkozott be a közönség előtt: Polgár Ilona. A kellemes megjelenésű művésznő, akit a Nemzeti Színháztól szerződötten Zilahy Gyula, bizonyára a közönség kegyeibe fog jutni, mert nem csak szép alakja, de kellemes organuma már a nemzeti színházban is kellemesen tűnt fel. Legelőször is a „Kaméliás hölgy” szerepében fog fellépni.

H I R E K.

Zemplénmegye átirata Hajdumegyének. Az a szomorú politikai helyzet, amelyet a hirhadt bécsi audencia előidézett, az ország törvényhatóságait is kezdi immár foglalkoztatni. Elsőnek a zemplénmegyei törvényhatóság lépett sorompóba s az elmúlt szeptember hó 28-án tartott közgyűlésében egy keményhangú hazafias határozatot hozott, amelyben egyrészt azokat, akik a királynak a szeptember 23-iki eljárást tanácsolták, a haza és a nemzet ellenségének nyilvánítja s megvetéssel sujtja, másrészt pedig testvéri szeretettel, bizalommal és ragaszkodással köszönti a törvényhatóság bizottsága nemzetének megbántott vezéreit, akiket Bécsben törbeestáltak s kiknek eljárását mindenben helyesli, őket törhetetlen hűségéről biztosítja s rendületlen kitartásra kéri. Zemplénmegye azt a határozatot elküldte a megsértett vezéreknek, valamint pártolás végett Hajdúvármegye törvényhatóságának is. Az átiratot a legközelebbi közgyűlés napirendjére tűzik.

Terjed a kanyaró. A gyermekszobák állandó réme, a kanyaró veszedelmesen terjed a városban. Ma 6 esetet jelentettek be az orvosok. Ugy látszik, a kanyaró megint járványszerűen fog fellépni. Jó volna, ha az előzetes intézkedéseket a járvány terjedésének megállítására már most foganatosítaná a főorvosi hivatal.

Itt az abszolutizmus. A gaz kamarilla, amelynek határozott célja az abszolutizmus részére előkészíteni a talajt, egy lépést kísérel most meg, amelybe aligha bele nem török a foga. Ugyanis Budapesten elterjedt hír szerint, a jövő héten már karhatalommal kísérlék meg az adószedést és sorozást. Csak meg ne bánják.

Az iskola fentartási segély. A város tudvalevőleg 72,400 korona iskola-fentartási segélyt szavazott meg a zsidóhitközségnek, míg iskolaépítésre 105,000 koronát. Miután azonban Debrecenben neolog és orthodox felekezet van, utasította őket, hogy egyezzenek meg egymás közt. Ez azonban nem sikerült eddig, végre is az ügy a vallás és közoktatásügyi kormány elé került, ahonnan most azzal került vissza az ügy, hogy a két zsidó hitközség igyekezzék egymás

közt megegyezni és felosztani a város által adott összegeket. A tanács most újabb egyezkedésre utasította a két zsidó hitközséget.

Az erdei makkoltatás. A paci és bánki erdők makkoltatásáért Nagy Jakab sertéskereskedő 1200 korona bért ajánlott fel a városnak. Az ajánlatot a tanács azonban nem fogadta el, mert előbb már más határozatot hozott, hogy a sertések és birkák makkoltatását darabja után fizetendő 2 koronáért megengedi. Az ajánlat így már tárgytalan. A hajtócédulákat a mezőrendőrkapitányságnál válthatják ki az érdekelt gazdák.

Színházi világitás. Zilahy Gyula színházigazgató beadványt intézett a tanácshoz, hogy a színház gazvilágitás költségeit a színház részére adott segélyből vonják le. Miután a segély ez év végén esedékes lesz, akkor levonják.

Mért mellőzték a debreceni közkórházat? cím alatt megjelent hírlapokra vonatkozólag arról értesülünk, hogy azért nem jelölte ki a belügyi kormány orvosnövendékek számára gyakorlati időre alkalmas közintézetnek, mert természetbeul — lakást nem tud adni az orvosnövendékeknek. Minden egyéb következtetés helytelen. A város ezen első közintézele érdekébe kötelességünk ezt kijelenteni.

Az ifjuság fáklyásmenete. Mint értesülünk, a főiskolai ifjuság minden fenyegetés dacára is megtartják a fáklyásmenetet. Az eddigi megállapodás szerint szombat este tartanák meg, de véglegesen még nem döntöttek. Ez a fáklyásmenet a debreceni függetlenségi és 48-as párt vezérférfiainak szólna, melynek nevében Márton Imre és dr. Varga Lajos szólnának az ifjusághoz. Nem mint egyik mult számunkban tévesen jeleztük Ferenczy Gyula, a főiskolaja igazgatója.

Pártalakulások. A máramarosszigeti polgárság elhatározta, hogy Máramarosszigeten is, Magyarország ezen legkeletibb városai egyikében, amely mindig és kormánypárti volt, függetlenségi pártot alakít. A párt alakuló nagygyűlést november második felében tartja meg, amelyre kedden küldöttségileg hívták meg Kossuth Ferencet és gróf Apponyi Albertet. A küldöttség tagjai voltak: dr. Junger László ügyvéd, Sugatagi János, dr. Barabás Kálmán, dr. Faur Aurél és Kovács László. Kossuth Ferenc nem volt este fenn a függetlenségi pártkörben és így helyette Thaly Kálmán, a függetlenségi párt tb. elnöke fogadta a küldöttséget, amelynek tudomására hozta, hogy az országos függetlenségi párt a máramarosszigeti függetlenségi párt megalakulását örömmel tudomásul veszi és azon lesz, hogy a függetlenségi eszmének azon a nemzetiségi vidéken is minél több hívet szerezzen.

Fűtés a sorozásra. A katonai állomásparancsnokság az idén is 2 öl fát és 10 métermázsza szenet kért a várostól a sorozó helyiségek fűtésére. Roncsik Lajos főszámvévo a kérelem elutasítását javasolta, mert minek a sorozó helyiséget fűteni, mikor nincs sorozás? A tanács azonban arra való tekintettel, hogy a sorozó helyiségekben szokták tartani a katonai felülvizsgálatokat, mégis megadta a fűtési anyagot.

Szerb királyi ékszerek Debrecenben. Szerdán vette kezdetét a szerb királyi dráma utolsó felvonása a bécsi Dorotheumban u. i. a szerb királyi család összes berendezési tárgyai, drága régiségei, ezüst, aranyeműi, híres műkincsei kerültek ott árverés alá, mely iránt nem csak Magyarország és Ausztria, hanem a messze külföld aristokratiái és műkereskedői is érdeklődtek. A Dorotheum 12 zsufolt termében kezdődött meg az árverés, melynek első tétele egy vörös zománcozott moza service került 50 kor. kikiáltási árral árverés alá, melyért 2

bécsi, 1 külföldi és Lőfkovits Arthur debreceni ékszerész versenyeztek. A küzdelemből Lőfkovits került ki győztesen, amennyiben a service — óriási meglepetésre — 1500 koronáért megszerezte. Ugyancsak Lőfkovits szerezte meg Belgrád város által Milán királynak ajándékozott híres szépségű meissen porcellán vázáját továbbá egy ritka beaces zöld email likör készletét, Milán és Sándor királyok 100 ezüst tálból álló asztali készletét, Lőwy híres szobrális arabs bronz szobrát, azonkívül számos értékes műkincset. A legnagyobb érdeklődést a remek persa és smirna szőnyegek keltették, melyek 4—5000 koronájával keltek el, általában mindent a kikiáltási ár 20—30-szoros árán vehettek. Fuchs Ferenc egy aquarellje 2500 korona, Wasch Ophélie című festménye 2000 korona értékben kelt el.

Csalás hamis pénzgyártással. A könnyű meggazdagodás lebegett Blaskovics Albert 34 éves, csongrádi ember előtt aki a nyiregyházi vonalon nehéz kubikos munkával szerzett pár száz koronát a nyáron. A 4 gyermekes családapája hirtelen szeretett volna meggazdagodni — és még szegényebb lett, mint azelőtt volt. A szerencsétlen embert valami Hugya Gergely nevű kúpec 4 társával rábeszélte, hogy jöjjön Debrecenbe és itt vegyen hamis pénzgyártó gépet. Blaskovics kötélnek állt, mire a csalók elvitték a Homokkertbe és miután a pénz már náluk volt, jókora cink-táblát cipeltettek vele majd pedig, mert közben itatták is, egyenkint megszögdöstek tőle. A pórul járt magyar csalásért feljelentette őket, a rendőrség nyomozza a furfangos csalókat.

Hajléktalanok menhelye. A város a hajléktalanok menhelyén priesecseket fog alkalmazni, mert a szalmazsákok férgekkel teltek meg. Így aztán a menhely és a rendőri börtön közt nem lesz különbség.

Meglopták a sógora sirján. Nagy Sándor nagycseri 31. sz. a. lakos bejött a városba a sógora, Varga János temetésére. A halotti toron azonban úgy berugott, hogy a sógora sirján való siránkozás közben elaludt. Alvás közben pedig 50 korona készpénzt ellopta valaki a gyászoló közönségből. A tolvajt nyomozzák.

Kilopták zsebéből az aranyóráját Kohn László komádi kereskedő az elmúlt éjjel a Nagyvárad felől jövő vonattal utazott Püspökladányig, ahol kiszált és bevarta a Budapest felől érkező vonatot, melylyel Debrecenbe szándékozott jönni. Mialatt az állomáson időzött valami ügyes zsebtolvaj kiesente zsebéből 300 korona értékű arany óráját. Az érzékenyen megkárosított kereskedő csak Debrecenbe érkeztekor vette észre, hogy eltűnt az órája és nyomban bejelentette az esetet a csendőrségen.

Kölyök-agár Derby. Értesítettnek a debreceni vadásztársulat tagjai, hogy az Országos Agarász Szövetség által, 1905 évi október 18 és következő napján, a Hortobágyon rendezendő „Kölyök agár Derby.”-ra társulatilag meghívták. Az elnökség.

Árverés a vasuton. A vasuti kocsikban és állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m.: bőrdöngők, táskák, kalapok, esernyők, botok, ruha és felsőruházatok stb. Debrecen állomás podgyász kiadási helyiségében 1905. évi október hó 18-án délután 2 órakor kezdődő nyilvános árverésen elfognak adni. A befolyó összeg a helybeli szegény alap javára fordítatik.

Kéreggetők. A zordidjárás beteretle a hajléktalanokat a városba. A kéreggetők egész serege árasztja el a várost pár hét óta.

Ma a rendőrség Lukács László szilágysomlyói szabólegényt és Ternyei József szociálistát érte tetten. Ez utóbbi évek óta sztrájkol minden munka ellen és úgy élésködött az emberek jószívűségéből. Eltoloncolják a két jómadarat.

— „Talpra magyar“ a dutyiban. Bartha Károly csizmadia legényt erősen illuminált állapotban szedte fel az éjjel a rendőr és vitte be a jó meleg napos szobába. Itt kérdőre vonták csendháborítás miatt s aztán tekintettel részeg állapotára az ügyeletes rendőr kijelentette, hogy itt marad. Erre Bartha, se szó se beszéd, végig nyulik a diványon, ha itt marad, legalább nem fázódik az utcán míg hazamegy. Sokáig tartott aztán míg megmagyarázták Barthának, hogy hát „itt maradása“ nem annyit jelent, hogy a szobában marad, hanem hogy az éjszakát a dutyiban kell eltöltenie, Végre az erőszaknak engedve ballagott a zárkába, ahol mikor látta, hogy egyedül marad a sötétben, keservében fél éjszaka mindég csak a „Talpra Magyar“ szavalt, míg végre elnyomta a buzdóság és aludt szép csendesen reggelig.

— **Részegok.** Az éjjel Argyelén Tamás oláh hajósár és Szabó Sándor nemzetközi szociálista munkást holt részegen szedték fel a rendőrök az utcán. Kiderült, hogy lakása és foglalkozása egyiknek sincs. Haza fogják őket toloncolni.

— **Feljelentett csikós.** A polgármester hivatalosan tett feljelentést ma a rendőr ségen Kis András, városi számadó csikós ellen, aki több ízben a csődörménésbe terelte a Mátá megetté renyhe ménest, ami által nagy károkat okozott a városnak. A bűnös csikós ellen ifjú Orosz László rendőrfogalmazó megindította az eljárást.

— **A falu réme.** Derecske községnek valóságos réme volt ifj. Sötét János 26 éves földművelőlegény, aki csak nemrég szabadult ki a debreceni kir. ügyészség fogházából, a hol lopások miatt hat hónapot töltött. Alighogy hazaért, újból kezdte a régi tempót, és senkinek a vagyona nem volt tőle biztonságban és senkit sem hagyott békében. A napokban éjnek idején késsel támadt öreg szülőire, mert azok nem akartak neki pénzt adni. Az elvetemült legény apját meg is szurta. A szülők most már megsokalták a dolgot és másnap bejelentették az esetet a csendőrségnek. A nyomozás megindult, de ezideig nem sikerült az elvetemült embert elfogni, mert az megszökött a községből. Köröztesét elrendelték.

— **Csavargók.** A hajnali razzia alkalmával Csendő Sándor és Kiss Gyula csavargókat a szénszobájából húzták ki. A két ősmert csavargó ott húzta meg magát. A vásár idejére bentartják őket.

— **Dohányzó szakasz nők számára.** Németországban a nők sokkal nagyobb számban hódolnak a dohányzás szenvedélyének, mint nálunk. Ez az oka annak, hogy a vasúti kocsikban sűrűn fordulnak meg dohányzó nők, akik különösen a női szakaszokban teleltetik a kocsit s ilyenformán a levegőt rontják. Előgyök, a nők előjogainál fogva, nem kérnek engedelmet utitársnőiktől a dohányzásra s vigan pőfékelnek, még ha látják is, hogy a többi utasnak ez igen kellemetlen. Pedig a vasúti szabályzat azt mondja, hogy a nem dohányzó és a női szakaszokban a dohányzás akkor is tilos, ha a többi utas beleegyezését adja is. Mint hogy nem fordul elő nap, hogy ne hágnák át a szabályzatot, ennél fogva a forgalmi igazgatóság elhatározta, hogy külön női szakaszokat rendez be a vasúti kocsikon dohányzó nők számára.

— **Párbajozó cigányprimás.** Régóta tudjuk, hogy külföldön játszó cigányaink hol imponáló uniformisban, hol meg mágnászenekar oimmal parádézhatnak, szóval urnak érzik és annak is tartják magukat. De hogy az uraskodásban a párbajozásig elmenjenek, arra, emlékezésük szerint, eddig nem volt még példa, s az első ilyen eset hírét most

kapjuk — Párisból. Jónás Vilmos primás, a ki zenekarával egy előkelő vendéglőben játszik, az utóbbi időben gyakran jelent meg ugyancsak előkelő vendéglőkben egy párisi ékszergyáros szép feleségével. Megtudta ezt nagysokára a férj is, s mint lovagias ember, párbajra hívta a primást, a ki egyébként szintén Párisban nevezkedett gavalérrá. A párbaj, mely vívőtőrre ment, szombaton reggel történt meg a Bois de Vincennesben. — A primás csak könnyebb sebet kapott, kis karcolást a jobb karján, ellefelének azonban hasába furódott a tőr és átszurta a hasártyáját. A becsületét kereső férjet veszedelmes sebével kórházba vitték, győztes ellenfelének pedig továbbra is sok szerencsét kívántak magyar ismerősei.

— **Az éjjeli razzia.** A nagy vásár előtt ma hajnalban razziat rendezett a rendőrség, amely azonban nem járt a kívánt eredményre, mert csak néhány csavargó került hurokra. Ugy látszik, a tolvajok is óvatosabbak már és nem mennek a szállásadásokra, hanem oda szállnak, ahol a rendőrség nem keresi őket.

— **Kereskedelmit végzett szépirásv fiatal leány azonnal állást nyerhet. — Bővebbet a kiadóhivatalba.**

TÁVIRATOK.

Fejérváry az uralkodónál.

Bécs, október 12. Fejérváry Géza báró fődarábontot ma délelőtt 11 órakor fogadta az osztrák császár. A kihallgatás másfél óra hosszat tartott. Az uralkodó az általános kihallgatások után fogadta, hogy mi történt a kihallgatáson, senki nem tudja. Fejérváry a kihallgatás előtt másfél óráig tartózkodott a magyar házban Imre nevű fiával, a ki baranyai főispán.

Főispánok berendelése.

Budapest, október 12. Kristóffy József belügy vezető kedden délelőtre beidézte az összes főispánokat, hogy velök megbeszélje a jövőre vonatkozó teendőket és ellássa őket utasításokkal. Ebből is világos, hogy a darabont-kormány kész az erőszak utjára is lépni.

Megcáfolt utazás.

Budapest, október 12. A mai lapok azon hírét, hogy Lányi, Kristóffy és Vörös miniszterek Bécsbe utaztak volna, megcáfolták. A darabantok itthon maradtak.

Az új kormány.

Budapest, október 12. A felmelegített Fejérváry-kormány, amelyben Popovics államtitkár a pénzügyi és Károlyi György kapja a személye körüli tárcát, pénteken kapja meg kinevezését és az szombaton reggel fog a hivatalos lapban megjelenni.

Az uralkodó a nemzethez.

Budapest, október 12. A darabont kormány újból kinevezésével egyidejűleg a hivatalos az uralkodó manifesztumát fogja közölni a magyar nemzethez. Ebben az uralkodó kijelenti, hogy a többségből nem sikerült kormányt alakítani mert a — többség vezetői még arra sem érdemesítették az uralkodót, hogy válaszoljanak szeptember 23-án átadott királyi programra. — Más megoldás tehát nincs, mint új többség keresése. —

(Ha csak a levegőből nem akar szerezni többséget az uralkodó a szeptember 23-án adott programjára, mert Magyarországon nem kap!) A megoldásra új választások elrendelését tartja szükségesnek a többség terrorizmusával szemben. (Hm, a jog terrorizmus? Hát az alkotmányos király esküje mi-csoda akkor?) A választások január havában lesznek.

Az igazságos Házelnök.

Budapest, október 12. A képviselőháztitkára ma délelőtt testületileg tisztelgett Justh Gyula elnökkel és Tassi Károly irodáigazgató köszönetet mondott az elnöknek, hogy a könyvtárnoki állást nem idegennel töltötte be, hanem előléptetés útján, a régebben szolgáló tisztviselőkből. Justh Gyula kijelentette, hogy az ő elnöksége alatt mindég ezt a rendszert fogja követni és semmiféle protekciót, vagy képviselői és miniszteri befolyást nem fog ősmerni az állások betöltésénél, hanem igazságos lesz és a régebben szolgáló tisztviselőknak fog előléptésre alkalmat szolgáltatni. Tassi Károly irodáigazgató mondott meghatott szavakkal köszönetet az elnöknek, aki pártatlanságával és igazságosságával kiérdemelte a Ház tisztikarának őszinte szeretetét és tiszteletét, mivel megszüntette a tisztviselői kar előtt utált protekciót és miniszteri befolyás rendszerét.

Kossuth segédtszjtje meghalt.

Budapest, október 12. Bostonból táviratozták, hogy ott Kossuth Lajos kormányzó egykori segédtszjtje, Láng István 1848—49-es őrnagy 86 éves korában elhunyt. A boldogult hiven követte Amerikába is a kormányzót és ott megtelepedett. Temetésén Boston város lakosságának színe java megjelent.

Meghalt mütét közben.

Budapest, október 12. Ma délelőtt a Herczl-féle szanatóriumban halálos szerencsétlenség történt Richter Oszkár, a Generáli biztosító intézet fő-tisztviselőjét akarták megoperálni, a ki a markozis következtében meghalt. Az esett nagy megdöbbenést keltett.

REGÉNY-OSARNOK.

Apáca és kegyenonó.

Regény a bécsi életből.

Magyarosította: Szabó Antal. 116

— S megnyerte a fogadást!

— Fájdalom, igen, — mondá Paulina elfogódott hangon. — Mennyegzőm napján elszöktetett a szivtelen férfi, s midőn az első hó lehullt, megnyerte a száz cigarettát, s én elvesztém atyámat és nővéretem. Ha egy öreg, vak emberrel találkoztok, kit egy halvány fiatal apáca vezet, vegyétek le előtte kalapotokat bajtársak, mert akkor az én szerencsétlen atyámat és szegény nővéretem látjátok magatok előtt.

A torlaszok menyasszonyának megtört szemeiből, a halvány, kifestett arca pár nedv könnyecsepp gördül alá, de mintha megindulását szegényelte volna, pohara után nyult, s hangosan, csaknem kiáltva mondá:

— Éljen a szabadság! habár az egy kegyenonó szabadsága is!

— Éljen, éljen! — kiáltá a vigtársaság, bár ez éljen már nem hangzott oly hangosan, mint az előbbeni.

Wencel, a Kőrmös, és Mukki, a Bukfenc, kiűrtették kancsóikat, s távoztak.

— Most már nem szükséges Marder Minához menni, — mondá Wencel.

— A mit tudni akartunk, most tudjuk, felelé Muki.

— Mi nem dolgozunk meg a két ezer forintért.

— Talán mégis igen. De hogy kit talál a golyó azt még nem tudom.

Wencel jelentőségteljesen intett.

A két rüpk, kiknek a mint az olvasó is beláthatta, mégis nem egészen elromlott szive volt, a Schottenfeld felé vette útját, hogy látogatást tegyen volt szobafestőjénél az öreg Bienenfeldnél.

Egy névaláírás.

A gyárépületben, a mely felé most a két rüpk haladt, egy hölgyet találunk, kit már régóta nem volt alkalmunk látni.

Lauráról, a szép táncosnőről szólunk, ki éppen barátságosan nyújt kezét Still Antalnak a fiatal gyárosnak.

— Ugy látszik ön egészen elfeledi Lárát, mondá Laura, „de nekem jobb emlékező tehetségem van, mint önnek uram. Vagy talán a forradalom önt is büszkévé tette.

— Ó éppen nem, sőt örvendek, tisztá szívemből örvendek, hogy önt láthatom,

— Most azonban mondja meg csak mindenelőtt, hogy mint folynak dolgai? Szabad már gratulálnom önnek, hogy szívesho begyógyult.

— Még mindig faj egy kissé, de már nem vérzik.

— No, az szerencse. Fel is mondanám önnek a barátságot, ha a javulás után nem látnám. Most még egy kérdést, mi engem hasonlóképpen érdekelt. A szegény öreg Bienenfeld a múlt éjjel ismét nagyon szókimerő volt, a mint mondják a részeges csecesék fizőbe is vette őt, hogy agyonverjék. Remélem, nem történt szegénynek semmi baja? Hogy érzi magát a szerencsétlen öreg.

— Alszik.

— Alszik? hiszen a halottak is alsznak...

— Hála istennek nem úgy értem: hanem a nyugtalanul eltöltött éj után szendereg. En magam is remegtem életem miatt, de szerencsésen elmenekült.

— Elmenekült? Hogyan?

— Gyámola segítségével.

— Ah, tehát ismét a szelíd Rozália mentette meg. Ha ez apácát a szentek közé nem sorozza, a pápa minden hitelét elveszté nálam. Hála istennek, hogy a szegény öreg oly szerencsésen megmenekült a veszedelméből.

— Igazán meghat kegyed részvéte kissasszony!

— Hiszen tudja ön, mennyire érdeklődöm sorsuk iránt.

— És mindezt csupán azért, mert szerencsétlenek vagyunk.

— És meg azért is, hogy közös ellenségünk van, ki fájdalom, még mindig sokkal hatalmasabb, mintsem legyőzhetnénk.

— Hát kegyedet is üldözi?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Buzavetőmag a hegyvidéki népnek.

A földmívelésügyi miniszter Kazy Józsefnek a hegyvidéki inszpekció vezetőjének előterjesztésére 260 métermáza buzavetőmagot engedélyezett, amelyet kedvezményes áron osztottak ki a lakosoknak. Az akció évek során át tart és célja a degenerált vetőmagot megfelelővel jobban termővel kicserélni.

Baromfiállítást Belgrádban. A szerb királyi mezőgazdasági egyesület értesítette az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy I. Péter király védnöksége alatt november 12—16 ikán országos baromfiállítást rendez Belgrádban. A szerb egyesület

egyben felkérte az O. M. G. E. ot, hogy a kiállítást a magyar baromfitenyésztők körében népszerűsítse. A bejelentési határidő a kiállításra október 28. Ki lehet állítani élő baromfit, baromfikonzerveket, gépeket és a baromfitenyésztésnél használatos cikkeket. A kiállításra szánt tárgyak vám- és illetékmentesen a szerb királyi mezőgazdasági egyesület címére küldendők Belgrádba.

Juhok kedvezményes szállítása. A Zélyom megyei gazdasági egyesület elhatározta, hogy fölratot intéz a kereskedelmi kormányhoz, hogy a tenyésztési célokra szállított juhokra nézve kedvezményes díjtétel állapíttassék meg. A zélyomi kezdet már több egyesület hasonló szellemű felirattal támogatja.

Gazdasági tudósítók óhajai. Az állandó gazdasági tudósítók országos értekezletét akartak tartani a Közelken, miután azonban az értekezlet iránt kellő érdeklődés nem mutatkozott, a megjelentek, akik a tanácskozás elnökevé Rubinek Gyula képviselőt választották meg elhatározták, — hogy az országos gyűlést alkalmesebb időben tartják meg, a mostani értekezleten azonban előkészítik az országos gyűlésen megvitatandó dolgokat. Kresz János az előző országos gyűlés titkára terjesztette elő a megvitatásra váró anyagot. A gazdasági tudósítók első sorban szükségesnek tartják, hogy részükre a közvetlen portómentességet adják meg, — megfelelő szaklévelést létesítsenek ahol céljaikat és eszméiket megvitathatják, kéri továbbá a vasutakon való utazási kedvezményt. Az előadói javaslat rámutat arra a körülményre, hogy a gazdasági tudósítók a legszélesebb néprétegekkel érintkezve alkalmasak a szociális és gazdasági bajok beható megfigyelésére, e részben fel is ajánlják óhajtaik ellenszolgáltatásuk közreműködésüket. Az értekezlet a javaslatot a nagygyűlés tárgyalásának anyagául elfogadva, a gyűlés előkészítésével, melyet februárban tartanak meg, Kresz János és Lipovniczky István gazdasági tudósítókat bízta meg.

Gazdasági automobil-bemutató. A mezőgazdálkodás különböző ágaiban használható, most forgalomba került Ivel automobilnak kedden volt a bicskei Rosenfeld-uradalomban a bemutatója. A bemutatón az O. M. G. E. műszaki bizottsága részéről: Jeszenszky Pál titkár, Karkoványi Ákos, Melegh Béla és Ország Róbert vettek részt, kívülök 50—60 érdeklődő földbirtokos. Az automobil először szántás közben, majd teherhordás közben mutatták be, végül mint motorikus hajtáscsőket.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

1905. okt. 12.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) ————— fillérig. Öreg közép (páronként 300—400 kgr-ig terjedő súlyban) ————— fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 139—140 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 139—140 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 139—140 fillérig. — II. Magyar eredetű: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) ————— fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) ————— fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) ————— fillérig. — III. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban 139—141 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 138—139 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 136—137 fillérig. IV. Romániai eredetű (Stachl) Nehéz (páronként 240 kilogramm felüli súlyban) ————— fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) ————— fillérig. V. Szerbiai Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 139—140 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 137—138 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 135—136 fillérig. A hízott sertés üzletirányzata csendesebb.

Van szerencsém a m. t. vevőközönséget értesíteni hogy tülhalmozott raktár miatt a

férfi divat cikkeket

(u. m. Ingeket, alsó nadrágokat gallérokat kék-előket, kalapokat, nyakkendőket stb.)

beszerezési áron alól

bocsátom áruba.

Ezen kedvező bevásárlási alkalmat a m. t. vevő közönség szíves figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel:

BORSOS KATA,
DEBRECEN, Városháza.

Őszi vetésre ajánlok:

Eredeti impotált

Squarehead-buza vetőmagot.

Ára 1000 kilogrammonként 480 korona.

Szakszerű gazdaságban legfontosabb a vetőmag. Hiába minden művelés és trágyázás, ha nem használjuk a legnemesebb faj-vetőmagot. Gyakorlatilag és szaktudósok által be van igazolva, hogy a Squarehead-buzának az eddig termelt fajok felett következő előnye vannak:

Minden talajban megterem.

A legjobban telet.

Feltétlen biztonságot nyuj a vetés megdülése ellen.

A hazai buzáknál korábban érik.

A termés hozama átlagosan 16 métermáza katasztrális holdankint.

MEZEY ZSIGMOND
Budapest, V., Váci-ut 74. szám.

Nincs többé buzaüszög!

Numa Dupuy és Társa

magpácza

használat mellett.

22 év óta nagy sikerrel használják a buzaüszög a kukorica korom és porüszög, szárpá, zab, burgonya megüszögödése ellen. Egy csomag két mm. vetőmaghoz 50 fillér. Egy mm.-hoz 26 fillér. Kevesebb értékes utánzatoktól óvakodjunk.

Debrecenben kapható: Kontsek Géza, Máyer Jenő és Komlóssy Lajos urak üzletében.

Numa Dupuy és Társa

Bécs, VII. Windmühlgasse 33.

Öreg ember nem vén ember

akkor, ha a leghirvevesebb tanárok által kipróbált amerikai tablettákat használja. **LYDOL** mik az elgyöngült férfierőt vissza adják. Csakis elgyöngült férfierő (impotencia) elleni szer. Rendszeres használat mellett esodás hatásu pár nap alatt nemcsak fiatal de idős férfiak is. Törv. védve. Ára: 6 kor.

Szétküldés díjmentesen mellét postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után naponta. **Raditz J.** gyógyszerháza a „Fehér Kereszt”-hez Bpest. IV. Fővámter 6. (a központi vásárcsarnokkal szemben.) Főraktárak Budapeston: Török J. gyógyháza Király-utca 12- sz. és Nádor-gyógyászatiár Váci-körút 17. sz.

Kérjen prospektust!

Tifus és hasonló járványok ellen a legbiztosabb óvszer a NOXALL JR.

a jelenkor legtekélyesebb, legkiszűrt, a legolcsóbb és a legkisebb vízszűrője, mely az ivóvizet kristálytisztává és a legrosszabb vizet is élvezhetővé változtatja. Amerika, Angol, Belgium és Németországban több százezer van használatban. Minden felszerelés nélkül bárki is bármely vízvezeték csapjára könnyen feltolhatja.

Egy darab ára **K 22.50** használati utasítással.

Kapható: **AUERIGNÁC-nál** Budapest, VIII., Kerepesi-ut 11. sz. Telefon 55-38. a NOXALL JR magához kizárólagos lerakata, valamint minden műszaki és jobb vaskereskedésben. **Nélkülözhetetlen minden háztartásban.**

Egyedüli gőzbutorgyár

Debrecenben.

Ahol a legnagyobb választékban a legmodernebb butorok és szoba berendezések a legegyszerűbbtől a fényűzésig a legszolidabb kivitelben legjutányosabban kaphatók.

KILLER EDE

cs. és kir. udvari szállító.

Debrecen, Főter.

Serravallo

Kina-bora vassal.

Erősítő szer gyöngékedők, vérszegények és lábadozók részére. Etvágygerjesztő, idegerősítő szer

Kiválóan jó ízű.

Több mint 3500 orvosi elismerés nyilatkozat.

Kapható: J. Serravallo-nál Triest-Barcola.

A gyógytárakban pedig 1/2 lit. 2 K. 60 fillér.
1 " 4 " 80 "

Idegbetegeknek

ajánljuk a 20 év óta fennálló és neves ideggyógyászok által mint kitünő gyógymódot tartalmazó **Idegbetegségekről és Gutaütésről** szóló röpiratot

WEISZMANN ROMAN-tól, mely röpirat immár a 20-ik kiadást érte el.

A röpirat az „**EGYSZARVU**”-hoz címzett gyógyszerterában **DEBRECENBEN** kapható.

OSZTRÁK CEMENTGYÁRAK

ELSŐRANGU HIRNEVES

VEZÉRKÉPVISELŐSÉGE

EGEZ MAGYARORSZ. ÉS MELLENTARTOMÁNYAI TERÜLETÉRE

ELKÁN ÉS BOSSÁNYI

BUDAPEST, V., Lipót-körút 18.

TELEFON: 10-11. * Gyógyulim: ELJÖS BPEST.

Szállítások kizárólag minőségű Portland és Roman cementet a piaci áron alul legkedvezőbb feltételek mellett.

ÉPTŐMESTEREK

BETON-ÉPÍT. VÁLLALKOZÓK

CEMENTÁRÓ-GYÁROK

ÉPÍTÉSI ANYAG-KERESKEDŐK

Magyarországon mindenütt kaphatók a legkedvezőbb feltételek mellett. A részletekért forduljanak a Budapesti Városi Községi Hivatalhoz, vagy a Magyar Cementgyárak Szövetségéhez, amelynek székhelye Budapest, V. kerület, Lipót-körút 18. sz.

Calcium-Garbid

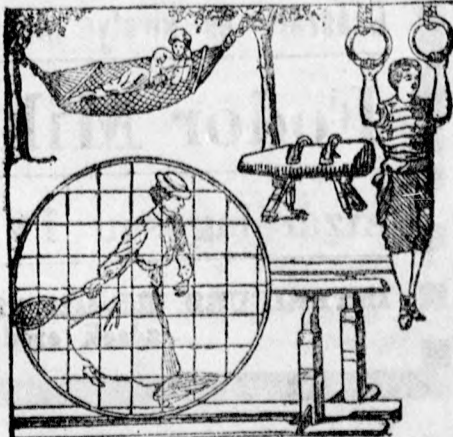
legalább 100 kilogramm vételnél

100 kilónként 28 korona.

50 kilós ládákban, vagy 100 kilós csomagolásban akár mely állomásra szállítva, Magyarország főútvonalain.

A szám-ölasszeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett kapható:

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia Triest.

Alapított 1878. Telefon 15-50.

Valódi angol

Tennis-játék,

tornaszok, függőágy, kerítőháló, tekejáték, szék, panya és fehér kenderkötél legolcsóbb megkapható beszerzési forrása.

Seffer Antal

sport-eszközök és kötélgyártó-telep BUDAPEST,

IV., Károly-utca, boltos. 18.

(Központi/városi épülete) a Hajó-utcaival szembe. Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközölteknak.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja 10 szögig 30 fillér, minden további szó 3 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 6 fillér.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha szükséges bélyeg beklüldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Melyik gazdag urné

Volna hajlandó viszonzószolgálat fejében egy intelligens önképző fiatal embernek 200 koronát rövid határidőre kölcsönözni? cím „Diskréció” e lap kiadóhivatalába.

„Delta”

levele van a kiadóba, kérem vegye át.

Két fiatal urleány

levelezni óhajt két intelligens fiatal uri emberrel „Csak azért is” jeligére a kiadóba.

Intelligens

fiatal szép leányt vagy asszonyt pártfogolnék csakis keljes címmel ellátott leveleket „Delta” jeligével a kiadóhivatal továbbít.

Monogramok

Himnuszok elváltatják Veres utca 15.

Utazók.

Vix fizetés és magas jutalékkal nagy részvénytársaságnál azonnali és állandó alkalmazást nyerne. Csakis intelligens, jó megjelenésű urak küldjék referenciáikkal ellátott ajánlataikat „K. R.” jelige alatt Debrecen posta restantó.

Kiadó

A vámospécsi határban a csere alatt 25 hold lakóház és istállóval ellátott birtok f. évi október 1-től. Tudakozódní Széchenyi utca 6. szám alatt.

Fűszer üzletbe

tanuló felvétetik cím a kiadóba.

Gyöngyöri újdonságok érkeztek!

Costume-szövetek

Női rubaszövetek

Bluz-szövetek

Ruha-és Bluz-selymek

Francia-Flanellek

és

Barchentekben,

Bosznay J. és Társa

nődivat áruházában

DEBRECEN, Kossuth-u. 5.

13178—1905.

Hirdetés.

A Pacz és Bánk erdősegeken gyakorolható makkoltatás tárgyában.

A város tulajdonát képező Pacz és Bánk erdősegeken termelt makknak értékesítése elrendeltetvén értesítetik a jószágtartó gazda közönség hogy sertéseit és juhait két darab juhot véve egy számoknak darabonként két korona makkoltatási díjnak előleges lefizetése mellett, ezen erdősegekbe behajthatja és ott az előírt feltételek mellett az 1906. évi március hó 1. ső napjáig járathatja.

Jelentkezni lehet a mezőrendőr kapitányságnál, ahol a makkoltatási díjak is lefizetendők.

Figyelmeztetnek az illető kaszáló birtokosok, hogy a díjakat úgy sertéseik mint juhaik után ők is kötelesek megfizetni, különben ha jószágaik kaszálójuk területén kívül találnak mezőrendőri kihágás miatt felelősségre vonatni és büntettetni fognak.

Debrecen, 1905. október 9.

A városi tanács.

Ha egészséges és hosszú életű akar lenni, igyék K. Impér

„Répáti” gyógsavanyúvízel Magyarország giesshüblje!! Ize és gyógyhatása páratlan.

Gyógyjavaslat: felesleges savképződés, a légző és emésztő szervek mindennemű hurutos megbetegedésénél, köhögés, rekedtség, gyomor és bélbajok a hólyag hurutos megbetegedései, máj- és vese, köszvényes bántalmak, vérszegénység ellen.

Házhoz szállítva:

1 lt. „Répáti” gyógyvíz üveggel együtt	32 fillér
üvegeket visszavesszük:	12 „
1/2 lt. „Répáti” gyógyvíz üveggel együtt	23 fillér
üvegeket visszavesszük:	7 „

Főraktár Debrecen és vidékére.

Weisz Andor Csapó-u. 1

Telefon 332.

!Gyomorbajosoknak!

Mindenkinek, aki hűlés, gyomor túlterhelés rossz, nehezen emészthető, forr vagy nagyon hideg ételek élvezete mértéktelen életmód következtében gyomorbajt, mint:

Gyomorkatarrus, gyomornyomás, gyomorfájdalom, nehéz emésztés vagy nyálkásodása van, egy igen jó háziszor ajánlható mely kitűnő eredményre már sok év óta ki van próbálva ez a szer a

Hubert Ullrich-féle gyógynövénybor.

Eme gyógynövénybor előnyösen ismert gyógyerejű növények és jó bor keverékéből áll, mely erősíti és fenntartja az emberi szervezetet. A gyógynövénybor megszüntet emésztési zavarokat és elősegíti az egészséges vérképződést.

Ha a gyógynövénybort idejében használják a gyomorbántalmak már csirájában elfojthatók. Ne késlekedjenek ezt tehát idejekorán használni. Jelek mikor használandók: fejfájás, felbőgés, gyomorégés, csömör melyek biztos előjelei a krónikus gyomorbajnak, s ezek nehányszori használat után elmúlik.

Székrekedésnél és ennek kellemetlen következményeitől mint: kolikás fájdalmat, szív dobogás, álmatlanság, ugymint vértolulások és máj, lép- és Pfortader módszernél a gyógynövénybor a leggyorsabban használ. A gyógynövénybor elősegíti az emésztést és a könnyű székelés által tisztítja a gyomrot és a beleket.

Beteges, sápadt kinézés, vérszegénység, bányadság, mindregennyi következményei a rossz emésztésnek nehéz vérképződésnek s a máj-beteges állapotának. Etványtalanságnál, ideges lehangothság és kedélytelenség, valamint gyakori fejfájás és álmatlan éjek után az emberek gyakran elpusztulnak. A gyógynövénybor az elgyengült életerőnek új impulzust ad. A gyógynövénybor emeli az étvágyat, elősegíti az emésztést és a táplálkozást, szabályozza a vérképződést, csillapítja a felizgatott idegeket és új élekedvet teremt. Számos elismerő és köszönő levél bizonyítja ezt.

A gyógynövénybor üvegekben kapható: üvegenként: K. 1.50 és 2.—

Ovakodjunk az utánzatoktól

kérjen kifejezetten

Hubert Ullrich-féle gyógynövénybort.

A gyógynövénybor nem titkos szer, a következő anyagokból van összetéve: Malagabor 450.0, borszesz 100.0, Glycerin 100.0, vörös bor 240.0 egres-nedv 150.0, cseresnye nedv 420.0, manna 30.0, majoranna, anis, édes gyökér, amerikai erőgyökér, ehalmus gyökér a 10.0.

Császári és királyi műasztalosok, kárpitosok és díszítők

Fodor Mihály Utódai Budapest

kizárólagosan IV. kerület, Váci-utca 24.

INTERIEURS. Művészi kivitelű díszes és egyszerű berendezések eredeti tervek szerint.